



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Matthaei Tympii Aureum Specvlvm Principvm,
Consiliariorvm Iudicvm, Consvlvm, Senatorvm, Et Aliorvm
Magistratvum Cvm Ecclesiasticorum tum Politicorum
omnium**

Tympe, Matthäus

Coloniae Agrippinae, 1617

43 Non solùm conuiuia raro adire & instituere sed etiam conuiuiorum &
mensarum luxum coercere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52641)

fuis rogauerat,) an, & quam ratione à fide
te, tot experimentis hactenus sibi perspecta
probata, abduci posset? *Me quidem*, inquit
Rex Serenissime, vt fidem tibi datam violens,
vnam vtilitas, aut dignitas, imò ne centum
dem regna adegerint, quod tamen si vel semel
tumeliosè aliquid in me dixeris, vltro sum
rus. Hoc dictum, & hanc historiam Carolus
bonius, is, qui à Rege suo ad Carolum V. Imp.
fecit, ad factum hoc suum excusandum, in
mone frequenter vsurpabat.

3. Habenas etiam Belgicarum ditionum tunc
te Maria Austriaca, dū Bruxellis de remedio
portuno in cōsilio agit, quo quàm minimo
motu factiones nobilium compesceret, ex
in Senatu fuit à quodam puero, qui inibi for
rat, vox Geux, qua nobiles illi Geusij, id est
dici à consultoribus nuncupabantur: quæ co
melta, non sine pessimo publico, addidit
factioni faces ad rebellandum, vt euentus do

SIGNVM XLIII.

NON SOLVM CONVIVIA RARO
ire, & instituere, sed etiam ad sistendam suam
sede Remp. conuiuiorum, & mensarum, su
victus quotidiani luxum coerce
re, & reprimere.

1. **P**ericles Atheniensis, authoritatis & con
lianda, & conseruandæ causâ, raro in pub
cum solebat prodire, nec conuiuia vlla pub
priuataue adire, quod hanc *σοφιστικὴν* p
rimum grauitati obesse iudicaret. *Plut.*

1. A. Gell. lib. 2. c. 24. docet parsimoniã apud veteres non domestica solùm obseruatione ac disciplina; sed publica quoque animaduersione, legumque complurium sanctionibus custoditã esse: & sumptuarias leges, quibus mensarum luxus coerceretur, recenset; cuiusmodi fuit lex Fannia, Licinia, AEmilia, Antia, Iulia; quibus accesserunt Censores, qui vitam moresque ciuium examinabant, & in transgressores legum animaduertebatur, nõ sine magna ignominia. Quid enim turpius, quã Senãtorẽ Equitemue ordine moueri, ciuem autem tribu deleri? *Fenest. de Mag. Rom. c. 17. Vide Suet. c. 43. 34. 16.*

2. Etiam apud Athenienses eiusmodi erant leges, qui insuper *δινόπταις* habebant, (Magistratus eius nominis,) qui conuiuia inspiciebant, arbitrique erant & Censores conuiuiorum, ne quid contra honesti decorique normam in ijs ageretur. *Sigon. de Rep. Athen. lib. 4.*

3. Philippus Pulcher Rex Gallia edicit, ne ultra duo fercula, siue duos missus in prandio, vel in coena consumantur, neue assæ carnes in prandio apponantur. *Rebuff. ad Const. reg. tr. de pan. aur. c. arg. num. 31.*

4. Carolus IX. & Henricus III. Reges Gallia Edicto canerunt, ne in nuptijs, alijsque conuiujs, plus quã tria fercula apponantur, constituta in transgressores legis pœna ducentarum librarum Paris. atque etiam in eos, qui interfuerint, nec rem Censori manifestauerint, 40. librarum confiscantium, qua etiam tenebantur Censores siue iudices qui interfuerant, nec è vestigio recesserant, aut certè conuiuendo dissimulauerant: atque adeo in ipsos coquos his edictis animadu-

Vitam hæ leges non iacerent sepulta. Vide de Censoribus.

Ann. 1563. & 1577. Vide c. Henrici IV. tit. 10. lib. 10.

maduersum est. Hasce leges retractauit Apud Stob.
1598. *Henricus IV, Gallia Rex* Receptæ eiusdem
lib. 3. cap. 12.

*Zgnat. l. 2.
c. 4.*

legēs sumptuaria etiam sunt Venetijs, Genetibus
in alijs Italiae ciuitatibus, imò pleræque
Resp. eas promulgârunt, ut ne, corruptis in
perantia & luxu ciuium animis, Resp. quoque
nis vnâ pessum iret, imò in extremum milerum
recideret. Rectè enim dicebat Pythagoras:
inim luxuriam ingredi ciuitates, deinde sa-
tatem, postea contumeliam, postremo exitium.
Asiaticis delicijs Romam aduectis Imperium
Rom. sensim est debilitatum, ciuilibus & do-
sticis bellis concussum, à Barbaris verò tan-
subuersum, funditusq; deletum. Hinc Florus
lib. 3. cap. 12. Quæ alia res furorē ciuiles pep-
quàm nimia felicitas? Syria prima nos victa
rupit, mox Asiatica Pergameni Regis hære-
Illæ opes atque diuitiæ afflixere sæculi
mersamque vitijs suis, quasi sentina, Resp.
fundedere.

*Apud Stob.
lib. 41.*

6. *Julius Caesar* tantæ abstinentiæ fuit, ut
iactaretur, vnum hunc ex omnibus Cæsares
enerendam Remp. sobrium accessisse. *Sæc.*
AUG. c. 74.

7. *Augustus Caesar*, præterquam quod vltimo
cibi semper fuit, cœnam ternis ferculis, aut
abundantissimè, senis præbebat, ut non
sumptu, ita summa comitatè. *Idem c. 53.*

8. *Tiberius*, ut parsimoniam publicam ex
suo inuaret, solemnibus ipse cœnis prædian-
pe ac femeta obsonia apposuit, dimidiatam
prum, affirmans omnia eadem habere quæ
Idem cap. 34. Quid ergo in quotidianis cœnis
4. *Did. Iulianus Imp.* tantæ erat parsimonia

per triduum porcellum, per triduum leporem dimidiatum diuideret, si quis ei forsan misisset: sæpe etiam, nulla existente religione, oleribus leguminibusque contentus, sine carne cœnauit.

Spartian.

10. Cùm *Curius Dentatus* à Samnitium Legatis adiretur, rapa sibi parare obsonium inuentus est, duosque tantum calones in castris habere, cùm tamen summam imperij administraret. *Plut.*

11. *Constantius Imp.* non solum cibi minimi erat, sed etiam quoties diebus feriatis epulum dedisset, vasa argentea accipiebat ab amicis, et abacum exornaret. Nam & ipse paucis contentus, fictilibus non abhorrebat. *Pomp. Letus.*

12. *Tacitus* adeo parcissimæ vitæ fuit, vt sextarium vini tota die nunquam epotauerit, sæpe vix heminam. Conuiuium verò vnius gallinacei, ita vt adderet & oua. Fasianam verò, nisi suo & suorum natali, & diebus festiuissimis nõ posuit. Præ omnibus oleribus assatim ministratis, lactucis impatienter indulsit: argentum verò mensale, quod priuatus habuerat, ministerijs Templorum dedicauit. *Vopiscus.*

13. *Agathocles Rex Sicilia* sine fictilibus cœnauit nunquam, memor paternæ obscuritatis, quod sigulo patre genitus esset. *Plut.*

14. *Pacatus Panegy.* ait de *Theodosio*; Tuæ, Imperator, epulæ mensis communibus parciores, locorum ac temporum fructibus instruuntur, &c. *Vide signum 28.*

Antiquis etiam sæculis, viris maximis prandre & cœnare in propatulo verecundiæ non erat; hæc vllas epulas habebant, quas populi oculis subijcere erubescerent. (Val. lib. 2. c. 59.) Qui etiã

s

mōs

mos à Lacedæmonijs ideo receptus est, ne quicquid ciuium continentiq; moderationisq; metus excederet. (Plut. & Isocr.)

SIGNVM XLIV.

Non esse
crudelium.

CRVDELITATEM SEV TYRANNIDEM EXECRARI.

1. CRudelia ac superba imperia, acerba magis quàm diuturna esse solent; & candida taquæ imperia ijs semper fuerunt, qui benigne ac clementia imperium temperarunt. (Sed de Rep. ord.) Hinc Tarquinio Superbo Primum imperium abrogatum fuit.

2. Lucullus, prudens aliàs & doctus, propter austeritatem ac superbiam desertus à militibus fuit. (Plut.) Contumelia, vbi superbia. (Prou. Superborum Ducum sedes Deus destruit. (Syr.) Solitudinem amicorum efficit austeritas. (Plut. epist. ad Dionys.) Excitantur homines ad iniuriâ struendas, quia sibi metuunt à tali Magistro. (Dio lib. 55.) Cum quæ coacti metu ac vi imperatorum faciunt, quàm primùm per occasionem licentiam perijugum cervicibus eximere properant: ita superbia & crudelitate Principum impediuntur. (Diod. Sic. lib. 15.) Nulla est sententia concinnior, aut utilior harmonia, quàm leuiter cum comitate coniuncta. (Plut. in Phocione, lib. 4. epist.) Singula ergo ad filum non sunt coniungenda.

3. Artaxerxes Rex Pers. de se scribit (Eph. 127. Prouinciarum Principibus & Ducibus, eius imperio subiecti erant: Cum plurimis gentibus imperarem, & vniuersum Orbem meum regerem.)